

Luminiscenční solární koncentrátor založený na bezolovnatých perovskitových nanokrystalech, aneb krok vstříc energeticky soběstačným budovám

Jméno: Lukáš

Příjmení: Zdražil

Heslo:

E-mail: lukas.zdrazil@upol.cz

Datum narození: 26.4.1994

Trvalé bydliště: Klicperova 8, Olomouc

Fakulta: PřF

Studijní program: Doktorský

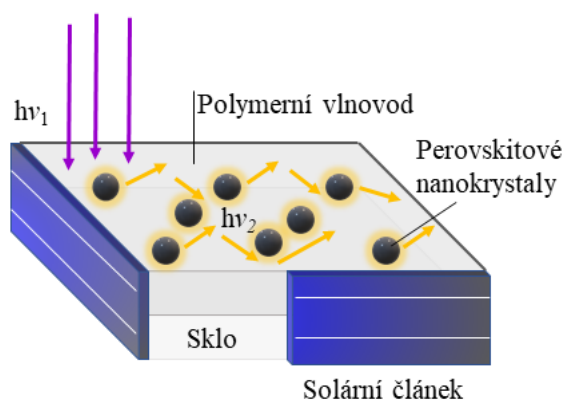
Obor: Fyzikální chemie

Ročník: Druhý

Rok zahájení studia: 2018/2019

Tímto žádám o poskytnutí nadačního příspěvku za účelem:

Vědeckého výzkumu pro aplikace bezolovnatých, perovskitových nanokrystalů v oblasti solární energetiky nové generace. Konkrétně se bude jednat o přípravu luminiscenčního solárního koncentrátoru. Luminiscenční solární koncentrátoři (LSC) založené na emisních nanomateriálech jsou poměrně nové optoelektronické zařízení sloužící ke sběru fotonů slunečního záření a k jejich zkoncentrování na okrajích systému, kde jsou solárním článkem převedeny na elektrickou energii (obr. 1). Zejména díky jejich transparentní povaze a rapidně zvyšující se účinnosti, jsou LSC velkou nadějí při tvorbě udržitelné a obnovitelné sítě fotovoltaických elektráren zabudovaných do prosklených ploch městských budov.

Obr. 1: Schéma znázorňující princip fungování luminiscenčního solárního koncentrátoru.

Originalita, původnost:

V minulosti bylo publikováno několik vědeckých prací zabývajících se konstrukcí LSC na bázi klasických polovodičových kvantových teček [1], uhlíkových teček [2] a perovskitových nanokrystalů [3], které vykazují vysokou účinnost. Právě perovskitové nanokrystaly, zejména díky skvělým optickým vlastnostem, přitáhly v poslední době signifikantní zájem vědecké komunity. Jejich nevýhodou je ovšem častá přítomnost olova a nízká stabilita. Naopak bismutem dopované $\text{Cs}_2\text{Ag}_{1-x}\text{Na}_x\text{InCl}_6$ nanokrystaly tvoří novou třídu bezolovnatých a stabilních perovskitů. Tyto materiály vykazují emisi bílého světla způsobenou rekombinací „self-trapped“ excitonů (STE). Využití tohoto jevu v $\text{Cs}_2\text{Ag}_{1-x}\text{Na}_x\text{InCl}_6$ nanokrystalech za účelem sestrojení LSC ještě nebylo doposud publikováno. Návrhy na implementaci výše uvedených materiálů disponujících STE emisí k tvorbě LSC uvedené v literatuře tak dokazují aktualitu popisovaného tématu [4]. Věřím, že jsem v rámci projektu schopen zúročit své dosavadní zkušenosti s výzkumem LSC [5] a bezolovnatých perovskitů a vytvořit tak vysoce transparentní zařízení schopné konkurovat současnému „state-of-the-art“.

Oborový přínos (společenská, environmentální přínosnost):

Lidská populace dnes využívá energetický výkon o hodnotě 15 TW a odhadovaná spotřeba v roce 2050 dosahuje 30 TW. Vytvoření energetické sítě založené na obnovitelných zdrojích, která je schopná pokrýt energetické výdaje lidstva a zároveň snížit hodnoty emisí oxidu uhličitého, se jeví jako jedna z globálních výzev nového milénia. Sluneční záření dopadající na povrch Země nám poskytuje výkon 120 000 TW, což je 4000x víc než odhadovaná hodnota potřebná v roce 2050. Při využití v současnosti nejběžnějších solárních panelů s účinností 22 %, by stačilo pokrýt 1 % celkové půdy k dosažení požadovaného limitu. Vyčlenění takové plochy má ovšem své environmentální a strategická negativa. Přeměna doposud energeticky pasivních, prosklených ploch městských budov na energeticky soběstačné jednotky, by zvýšila procentuální zastoupení „čisté“ solární energetiky a zároveň by eliminovala razantní zásahy do krajiny. Nahrazení klasických skel transparentními LSC napojené na solární články zabudované v okenních rámech by představovalo krok vpřed k realizaci konceptu ekologicky šetrné energetické sítě 21. století.

Mezinárodní přesah:

Náplň projektu je spojena s mezinárodní stáží, která je jedna z hlavních podmínek absolvování doktorského studia. Během doby trvání projektu by měla proběhnout několika měsíční stáž ve skupině profesora Christopha J. Brabce na Friedrich-Alexander-Universität Erlangen-Nürnberg (FAU) v Německu. Prof. Brabec patří mezi světově uznávané odborníky v oblasti solárních článků a obnovitelných energetických systémů. Věřím, že by projekt mohl vyústit v dlouholetou společnou spolupráci, která by mohla v budoucnu otevřít příležitosti dalším studentům Univerzity Palackého v Olomouci.

Výstup a jeho prezentace:

Výsledky projektu budou publikovány v některém ze zahraničních impaktovaných vědeckých časopisů se zaměřením na energetiku, nanotechnologie a/nebo materiálovou chemii (*Advanced Energy Materials, Nano Energy, Journal of Material Chemistry A, Nanoscale*). Autor se zavazuje předložením hotové práce nebo alespoň rozpracovaného manuskriptu na konci doby trvání projektu. Získané vědecké výsledky budou dále shrnuty v powerpointové prezentaci a odprezentovány radě Nadačního fondu Univerzity Palackého. V neposlední řadě studované téma zapadá do tématu doktorského studia a budou zahrnuty do závěrečné disertační práce.

Reference:

1. H. Li, K. Wu, J. Lim, H.-J. Song, V. I. Klimov, *Nat. Energy*, **2016**, 1, 16157
2. Y. Zhou, D. Benetti, X. Tong et al. *Nano Energy*, **2018**, 44, 378.
3. M. Wei, F. P. G. de Arquer, G. Walters et al. *Nat. Energy*, **2019**, 4, 197.
4. S. Li, J. Luo, J. Liu, J. Tang, *J. Phys. Chem. Letters*, **2019**, 10, 1999
5. L. Zdražil, S. Kalytchuk, K. Hola, M. Petr, O. Zmeškal et al. *Nanoscale*, **2020**, 12, 6664.

Rozpočet projektu:

Tabulka 1: Rozpočet předkládaného projektu.

Cestovní náklady				
#	Položka	Cena za položku (Kč)	Počet	Celková cena (Kč)
1	Vlaková doprava Olomouc – Erlangen	4 000	2	8 000
2	Vlaková doprava Olomouc – Brno	100	20	2 000
3	Městská hromadná doprava (Erlangen)	1 400	1	1 400
4	Rezerva na neočekávané cesty	5 000	1	5 000
Suma				16 400 Kč
Náklady na stravu				
#	Položka	Cena za položku (Kč)	Počet	Celková cena (Kč)
1	Stravné – Erlangen	500	90	45 000
2	Stravné – Brno	200	20	4 000
Suma				49 000 Kč
Náklady na ubytování				
#	Položka	Cena za položku (Kč)	Počet	Celková cena (Kč)
1	Ubytování – Erlangen (nájem)	9 550	3	28 650
2	Ubytování – Erlangen (kauce)	11 400	1	11 400
3	Pojištění ubytování	2 500	1	2 500
4	Rezerva na neočekávané výdaje (spojené s ubytováním)	5 000	1	5 000
Suma				47 550 Kč
Nákup potřebných pomůcek a vybavení pro realizaci výzkumu				
#	Položka	Cena za položku (Kč)	Počet	Celková cena (Kč)
1	Octadecene	3 420	1	3 420
2	Cesium carbonate	6 590	1	6 590
3	Indium (III) acetate	9 310	1	9 310
4	Bismuth neodecanoate	1 490	1	1 490
5	Oloaic acid	3 500	1	3 500
6	Benzoyl chloride	3 630	1	3 630
7	Methyl acetate	4 370	1	4 370
8	Poly(methyl methacrylate)	1 850	1	1 850
9	Rezerva na potřebné chemikálie	10 000	1	10 000
Suma				44 160 Kč
Celková suma				157 110 Kč

Poznámka: V rozpočtu jsou uvedeny hmotné rezervy na neočekávané výdaje spojené s řešením projektu. V případě nevyčerpání, budou peníze navraceny Nadačnímu fondu Univerzity Palackého v Olomouci.

Vyjádření odborníka:

Autor v příkládané žádosti popisuje využití perovskitových nanokrystalů v oblasti solární energetiky, konkrétně k přípravě luminiscenčního solárního koncentrátoru. Využití levných, a především ekologicky přívětivých materiálů v aplikacích vedoucích k tvorbě udržitelné a obnovitelné energie, patří k jedné z velkých výzev vědy 21. století. Luminiscenční solární koncentrátory představují elegantní řešení problému transformace krajiny, mnohdy s velkým zemědělským potenciálem, za účelem vybudování rozsáhlých fotovoltaiických elektráren. Relokace „solárních farem“ z krajiny do center velkoměst by mohlo vést k efektivnějšímu využití úrodné půdy a zároveň k vytvoření sítě energeticky soběstačných městských budov. Z výše uvedených důvodů, považuji výzkumný záměr projektu za velmi aktuální a společensky přínosný.

Jako další silnou stránku projektu vidím zahraniční spolupráci s Friedrich-Alexander-Universität Erlangen-Nürnberg (FAU) v Německu, konkrétně s prof. Brabcem, která by mohla být za pomoci tohoto projektu efektivně rozšířena.

Na závěr bych chtěl konstatovat, že autor již v minulosti publikoval vědeckou práci zaměřenou na luminiscenční solární koncentrátory v mezinárodním žurnálu *Nanoscale* a prokázal tak jistou míru expertízy v daném oboru. Věřím, že předkládaný projekt disponuje vysokým potenciálem vzniku publikace v obdobném či ještě více prestižním žurnálu.

prof. Radek Zbořil, Ph.D.

Potvrzení o zdravotním/sociálním znevýhodnění:

Deklaruji, že nedisponuji žádným potvrzením o zdravotním/sociálním znevýhodnění.

Prohlášení o jiných zdrojích financování:

Prohlašuji, že jsem pravidelně financován z IGA projektu (částka: 1 000 Kč/měsíc).